

Kochanowski oczami uczniów, czyli XIV edycja Narodowego Czytania zorganizowana przez Pedagogiczną Bibliotekę Wojewódzką w Rzeszowie

„Serce roście patrząc na”... tę młodzież z kilkunastu rzeszowskich szkół, która wystąpiła 26 września 2025 r. w Sali Audytoryjnej im. Łukasza Cieplińskiego Urzędu Marszałkowskiego Województwa Podkarpackiego w Rzeszowie podczas XIV edycji Narodowego Czytania. Ogólnopolska akcja, która już na stałe wpisała się w kalendarz wydarzeń organizowanych przez Pedagogiczną Bibliotekę Wojewódzką w Rzeszowie przy PZPW w Rzeszowie, została zainaugurowana przez Parę Prezydencką RP 6 września br. w warszawskim Ogrodzie Saskim. Biblioteczna odsłona tego wydarzenia odbyła się w późniejszym terminie, dogodniejszym dla uczniów i nauczycieli, by – po powrocie z wakacji – mieli czas na odkrywanie poezji Jana Kochanowskiego.

Spotkanie w Urzędzie Marszałkowskim prowadziła Pani Beata Michaluszko, Wicedyrektor ds. Pedagogicznej Biblioteki Wojewódzkiej w Rzeszowie przy PZPW w Rzeszowie. Oprócz uczniów i nauczycieli do akcji wspólnego czytania przyłączyli się także zaproszeni goście, którzy – z racji sprawowanych funkcji – dbają o rozwój i jakość edukacji, nauki i kultury w regionie. Wojewoda Podkarpacki, Pani Teresa Kubas-Hul skierowała wyjątkowy list do uczestników wydarzenia, który został odczytany przez Starszego Wizytatora Kuratorium Oświaty w Rzeszowie, Panią Iwonę Bereś.

Rzeszowscy uczniowie pod okiem opiekunów szkolnych przygotowali krótkie wystąpienia na wybrane tematy z listy 16 propozycji wskazanych przez bibliotekę w zaproszeniu. Zagadnienia zostały sformułowane w taki sposób, by trafić do współczesnego ucznia, zaintrygować i zachęcić do twórczej interpretacji. Młodzież pokazała, że twórczość renesansowego poety, mimo upływu wieków, wciąż inspiruje i porusza.

Podczas akcji Narodowego Czytania w Rzeszowie zaprezentowali się uczniowie z następujących placówek: Szkoła Podstawowa nr 16 w Rzeszowie,

Szkoła Podstawowa nr 19 w Rzeszowie, Szkoła Podstawowa nr 25 w Rzeszowie, Szkoła Podstawowa nr 28 w Rzeszowie, Zespół Szkolno-Przedszkolny nr 12 w Rzeszowie, Zespół Szkół Muzycznych nr 1 w Rzeszowie, Zespół Szkół Gospodarczych w Rzeszowie, Zespół Szkół nr 3 w Rzeszowie, Zespół Szkół Energetycznych w Rzeszowie, Zespół Szkół nr 2 w Rzeszowie, IV Liceum Ogólnokształcące w Rzeszowie, IX Liceum Ogólnokształcące w Rzeszowie oraz Zespół Szkół Sportowych.

Strofy Kochanowskiego oraz uniwersalne przesłanie jego twórczości wybrzmiały w odkrywczych interpretacjach uczniów i różnorodnych formach przekazu: poruszających mowach, miniwykładach, wywiadach, inscenizacjach, recytacjach oraz ciekawych aranżacjach muzycznych. W swoich wystąpieniach młodzi goście zaprezentowali nowe, świeże spojrzenie na twórczość Mistrza z Czarnolasu, dostrzegając jej mądrość i ponadczasowość, pomimo trudnego języka. Okazuje się, że autora fraszek i pieśni można postrzegać współcześnie jako pierwszego „poetę lifestylewego”, doradzającego, jak osiągnąć dobrostan w życiu, a cykl *Trenów* to „głos mężczyzn przeszłych i teraźniejszych”, którzy nie wstydzą się łez i pokazania emocji w obliczu cierpienia.

Uczniowie zachwycili też interpretacjami muzycznymi poezji Kochanowskiego. Piękna pieśń *Czego chcesz od nas, Panie...* wybrzmiała dwukrotnie: na ludową nutę – w interpretacji uczennic z grupy wokalne ZTL „Rzeszowianka”, reprezentującej SP nr 28 w Rzeszowie oraz w wykonaniu Dawida z Zespołu Szkół Energetycznych w Rzeszowie, przy akompaniamencie akordeonu. Fraszkę *Na zdrowie* zaaranżowali przy dźwiękach gitary w stylu współczesnym uczniowie SP nr 28 w Rzeszowie, a zwieńczeniem wszystkich prezentacji był wspaniały występ kilkunastu uczniów z Zespołu Szkół Muzycznych nr 1 w Rzeszowie, którzy zaśpiewali i zagrali (bisując) Psalm 150 *Chwalcie Pana* do renesansowej muzyki polskiego kompozytora Mikołaja Gomółki, łącząc go z fragmentem współczesnego utworu *Grajmy Panu* (sł. Agnieszka Osiecka, muz. Zygmunt Konieczny).

Po występach młodzieży do czytania „Pod Lipą” zaproszeni zostali reprezentanci lokalnych władz i instytucji. Wybrane pieśni z *Ksiąg pierwszych* oraz *Ksiąg wtórych* odczytali: Pan Waldemar Szumny – Przewodniczący Rady Miasta Rzeszowa, Pani Katarzyna Kuczmenda – Zastępca Dyrektora Departamentu Edukacji, Nauki i Sportu, Pani Iwona Beres – Starszy Wizytator Kuratorium Oświaty w Rzeszowie, Pani Monika Neusser – Inspektor Wydziału Edukacji Urzędu Miasta Rzeszowa oraz Pan Jerzy Bednarz – Wicestarosta Rzeszowski.

Literacko-muzyczna ucztą zakończyła się wspólną „biesiadą” przy herbatce lipowej z miodem, w holu przed aulą, gdzie można było również obejrzeć

ekspozycję XIX-wiecznych egzemplarzy utworów Jana Kochanowskiego oraz opracowań historycznoliterackich poświęconych twórcy, książek z zasobów Czytelni Czasopism i Zbiorów Chronionych; wyróżnia je wysoka jakość edytorska. Ponadto, goście mieli niecodzienną okazję podziwiania prawdziwej perły z bibliotecznego kolekcji starodruków – krakowskiego wydania *Fraszek* z 1604 roku, najstarszej książki w zbiorach Pedagogicznej Biblioteki Wojewódzkiej w Rzeszowie.

Kolejna odsłona Narodowego Czytania w Rzeszowie dostarczyła wielu wzruszeń, pokazując, że *Pieśni*, *Treny* i *Fraszki* Jana Kochanowskiego to filary polskiego kanonu literackiego, po które warto sięgać, by odkrywać wciąż na nowo ich artyzm, piękno renesansowej polszczyzny, humor i powagę, prawdę przeżyć, blaski i cienie „żywota ludzkiego” oraz etyczne i „lifestylowe” drogowskazy. Warto również oddać głos młodemu pokoleniu, by zachęcać je do odkrywania piękna i wartości klasyki polskiej literatury oraz dziedzictwa kulturowego.

Izabela Tomoń-Bąk jest pracownikiem Pedagogicznej Biblioteki Wojewódzkiej przy PZPW w Rzeszowie.